

Hereby, recommendations, mentioned in the given work allows us to eliminate contradictions within the United Nations and this leads to the possibility of the effective decision-making in the future and solution of the global problems that humanity faces in the XXI century.

Матійчик А.В.

*здобувач кафедри політичних інститутів та процесів
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»*

ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК МОДЕРНИЙ ЗАСІБ САМООРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ефективною формою сучасної комунікації громадськості та влади можна назвати механізм електронних петицій. Незважаючи на те, що в інших країнах така практика взаємокомунікації існує досить давно, в Україні такий механізм запрацював з 28 серпня 2015 р.

Проблематика дослідження даної форми впливу інституту громадянського суспільства на прийняття загальнозначущих рішень, загальна характеристики практики застосування електронних петицій, позитивні й негативні сторони їх використання є недостатньо вивченими в Україні, тоді як закордонні вчені вже досить давно обґрунтували сутнісні характеристики такого механізму інтернет-участі. Серед вітчизняних науковців слід назвати І. Харченка, Л. Пономаренка, Д. Дзвінчука, С. Соловійова та інших.

Спочатку портал електронних петицій було запущено на сайті Президента України, а сьогодні дану форму можна знайти на сайтах місцевих рад переважної більшості населених пунктів України. Одним із перших міст, де було запущено даний проект як пілотний, став Бердянськ.

Також створено єдину систему місцевих петицій у рамках програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP) (за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації та допомоги з боку Фонду Східна Європа, Фонду InnovaBridge у партнерстві з Державним агентством з питань електронного врядування). Цільовими регіонами

програми стали Вінницька, Волинська, Дніпропетровська та Одеська області, проте сьогодні кількість міст-учасників значно розширилася.

Аналіз використання цієї форми свідчить про ефективність її застосування саме на рівні місцевої громади. Наприклад, серед електронних звернень до Київради більшість стосується питань організації місцевого транспортного сполучення, перейменування вулиць, благоустрою території тощо, тобто саме того, чим і має займатися місцева влада. Серед електронних петицій, які були подані до Вінницької міської ради, найбільшу кількість підписів отримала пропозиція будівництва школи в районі «Поділля». У відповіді міської влади зазначено, що будівництво школи включено до плану робіт відповідного департаменту вже на 2016 р., і у 2017 р. об'єкт має бути введений в експлуатацію [1].

При організації такої петиції на сайті відповідного органу влади (Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, органів місцевого самоврядування) необхідно зареєструватися особисто, або авторизуватися за допомогою сайту громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронних петицій, та розміщує текст електронної петиції. Таким чином, громадські організації на законодавчому рівні визнано суб'єктом процесу створення електронних петицій.

Відповідно до нової редакції статті 5 Закону України «Про звернення громадян» електронна петиція, адресована до центральних органів влади, підлягає розгляду за умови збору на її підтримку не менше ніж 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення петиції. Натомість петиція до відповідного органу місцевого самоврядування розглядається за умови збору на її підтримку протягом не більше ніж трьох місяців з дня її оприлюднення такої кількості підписів у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, де проживає:

- до 1 тисячі жителів – не менше, ніж 50 підписів;
- від 1 тисячі до 5000 жителів – не менше, ніж 75 підписів;
- від 5000 до 50000 жителів – не менше, ніж 100 підписів;
- від 100000 до 500000 жителів – не менше, ніж 250 підписів;
- від 500000 до 1 мільйона жителів – не менше, ніж 500 підписів;
- понад 1 мільйон жителів – не менше, ніж 1000 підписів [3].

Таким чином, законодавчо урегульовано мінімальну кількість голосів для розгляду петицій органами самоврядування. Максимальний поріг не обговорюється, залишаючись на розсуд відповідної ради. Проведений вибірковий аналіз міст України дає можливість констатувати, що

мінімальний поріг, який необхідно набрати петиції, використовують не всі міста. Одні з найменших порогів використовуються у м. Маріуполь (250 голосів при кількості населення 458,5 тис. осіб, що становить 0,05%), м. Івано-Франківськ (250 голосів при кількості населення 243,9 тис. осіб, що становить 0,1%), м. Дніпро (900 голосів при кількості населення 991,6 тис. осіб, що становить 0,09%), м. Львів (1000 голосів при кількості населення 758,7 тис. осіб, що становить 0,13%). Натомість у містах-мільйонерах петиції для розгляду необхідно набрати приблизно 0,34%-ву підтримку з боку громадян (у м. Київ – 10000 голосів, у м. Харків – 5000) [підрахунок автора; 2].

Отже, формується новий сучасний механізм комунікації між громадянами, громадськими організаціями та органами влади. Про його високу суспільну значущість та затребуваність свідчить той факт, що з моменту запуску 28.10.2015 р. до 23.04.2016 р. до системи місцевих електронних петицій було підключено понад 50 територіальних громад, було подано понад 3000 петицій (серед міст лідером є Львів, жителі якого подали понад 450 петицій, понад 300 запитів до органів міської влади надійшло від жителів Вінниці, Луцька, Тернополя, Хмельницького). Якщо аналізувати тематику запитів, то 42,7% присвячені питанням благоустрою міст, 24,4% – питанням транспортного сполучення, а 32,9% – займають інші питання. Яка б критика не звучала в бік даних петицій (зокрема щодо низької вірогідності реалізації запиту), проте вже за перше півріччя було прийнято позитивне рішення по 20% запитів, ще 30% плануються бути вирішеними протягом року, а 50% отримали відмову у реалізації. Тобто маємо позитивну динаміку у цьому питанні [4].

На нашу думку, високу ефективність, багатоканальну комунікацію, посилення впливу на органи влади з боку громадянського суспільства матиме поєднання декількох інструментів – механізму електронних петицій, створення відповідної інформаційної кампанії на сайтах громадських організацій та їхніх аккаунтах у соціальних мережах та безпосередніх акцій на підтримку необхідності прийняття певного рішення в режимі реального часу.

Наприклад, Асоціація велосипедистів Києва 26 травня 2016 р. проводила широку акцію на підтримку зареєстрованої ними петиції щодо зниження швидкості руху в населених пунктах України та підвищення безпеки дорожнього руху. Була розгорнута інформаційна кампанія на сайті Асоціації, проведені просвітницькі заходи на Всеукраїнському Велодні у

містах України, а також було надано можливість підписання електронної петиції, скориставшись гіперпосиланням з сайту організації або за результатами власного пошуку.

Прецедент у зборі підписів за електронну петицію, коли вирішальну роль зіграв саме розголос проблеми у соціальній мережі Facebook, виник протягом серпня 2016 р. у м. Ужгород. Першою петицією, що набрала необхідні для розгляду місцевою радою 250 голосів, стала петиція «Про демонтаж тераси Fabbrica Drugetti». Дана тераса була встановлена місцевим бізнесменом майже на перехресті центральних пішохідних вулиць міста із порушенням законодавства. Стурбована громада, провівши потужну інформаційну кампанію в мережі Facebook, домоглася того, що рішення про демонтаж тераси очікувався на 19 серпня.

Таким чином, формується ефективний механізм «переводу» віртуального вирішення проблем у інституціональний вимір.

Література

1. Закірова С. Ефективність системи електронних петицій в Україні: аналіз і застереження першого досвіду [Електронний ресурс] / С. Закірова // Центр дослідження соціальних комунікацій. – 2015. – Режим доступу : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1901:efektivnist-sistemi-elektronnikh-petitsij-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350.
2. Міста України (за населенням) [Електронний ресурс] // Сайт Вільної енциклопедії Вікіпедії. – Режим доступу : [https://uk.wikipedia.org/wiki/Міста_України_\(за_населенням\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Міста_України_(за_населенням)).
3. Про електронні звернення громадян та електронні петиції [Електронний ресурс] // Федерація професійних спілок України. – 2015. – 13.10. – Режим доступу : <http://porady.fpsu.org.ua/znay-svoi-prava/71-mansur1>.
4. Статистика електронних петицій [Електронний ресурс] // Район. – 2016. – 23.04. – Режим доступу : <http://rozhyshche.rayon.in.ua/news/7640-statistika-elektronnih-petitsii>.